

Ett Umeå för hela livet.

Alliansens i Umeås
Valmanifest 2026

Inledning:

Alliansen vill se ett Umeå där människor kan leva hela livet, i både stad och landsbygd. Från en trygg uppväxt, genom ett arbetsliv där livspusslet går ihop, till ett värdigt åldrande med livskvalitet och en äldreomsorg att lita på.

Vi presenterar ett alternativ till ett Socialdemokratiskt styre som svikit välfärden och låtit äldreomsorgen präglas av skandaler, bristande ledarskap och tystnadskultur. Umeåborna förtjänar bättre.

Vår främsta prioritet är att återupprätta förtroendet för äldreomsorgen. Vi satsar på kvalitet, valfrihet och delaktighet. Vi säger nej till att avskaffa Lagen om valfrihetssystem (LOV) som begränsar människors möjlighet att påverka sin omsorg. Svenska språket ska vara en självklarhet och vi vill se fler trygghetsboenden.

Alliansen prioriterar skolan med bättre arbetsvillkor för lärare och fler platser på Umeås resursskolor. Vårt viktigaste skollöfte är att minska barngruppernas storlek i förskolan.

Vi vill förbättra företagsklimatet. Skatten ska sänkas för att göra arbete mer lönsamt. Umeå behöver också fler bostäder i både stad och landsbygd.

Du ska kunna lita på Umeå genom hela livet.

Våra vallöften:

Återupprätta förtroendet för Umeås äldreomsorg

Alliansen kommer att göra det som krävs för att Umeåborna ska få en trygg och värdig äldreomsorg. Vi vill stärka grundbemanningen, införa vårdnära serviceteam på alla kommunens vård- och omsorgsboenden och införa språktester vid anställning av personal. Ensamheten bland äldre ska motverkas, daglig utevistelse ska garanteras och kvaliteten på maten förbättras. Vi vill också avskaffa minutjakten i hemtjänsten och ersätta den med en verkligt individanpassad omsorg där den äldres behov står i centrum. I vårt Umeå ska varje äldre person ha rätt att påverka sin vardag.

Minskade barngrupper i förskolan

Barngrupperna i Umeås förskolor är större än Skolverkets rekommendationer om storlek på barngrupper i förskolan. Det vill vi ändra på. Med minskande barnkullar ser vi nu möjligheten att realisera målet om högst 15 barn per barngrupp i förskolan. Mindre barngrupper ger större trygghet för barnen, ökad kvalitet och bättre lärmiljö.

Valfrihet som grund för en trygg omsorg

Vi vill återinföra LOV inom hemtjänsten. Äldre i Umeå ska ha friheten att välja vem som kommer hem till dem. Det är en fråga om värdighet, trygghet och respekt. Vi vill även införa LOV inom särskilt boende, funktionshinderomsorg och daglig verksamhet för ökad valfrihet och högre kvalitet.

Bättre företagsklimat och stärkt ekonomi för Umeåborna

Ett bra företagsklimat är avgörande för Umeås tillväxt och framtid. Det skapar fler jobb, stärker välfärden och gör kommunen mer attraktiv att bo och investera i. Vi vill göra det lättare att starta, driva och utveckla företag i Umeå. Den höga kommunalskatten ska sänkas, så att Umeåborna får behålla mer av sina intjänade pengar.

Fler bostäder anpassade för äldre

Äldre ska kunna välja ett boende som passar deras behov. Det behövs fler olika boendeformer för äldre som erbjuder både trygghet och social gemenskap. Vi vill möjliggöra etablering av fler trygghetsboenden i Umeå kommun genom samverkan mellan kommunala och privata aktörer.

Övriga gemensamma förslag:

Äldreomsorg och individ- och familjeomsorgen

1. Säkerställ att våld mot äldre, inklusive det som kan förekomma inom ramen för den kommunala omsorgen, inkluderas i Umeå kommuns lokala lägesbild över brottsligheten samt i kommande brottsförebyggande program.
2. Stärk socialtjänstens kompetens och insatser för att tidigt upptäcka och hjälpa unga i riskzonen för kriminalitet och gängrekrytering.
3. Utöka socialtjänstens närvaro i kommunens grundskolor för att fånga upp barn och ungdomar som är i behov av eventuella insatser av socialtjänsten.
4. Ta fram en handlingsplan för att förebygga, upptäcka och hantera våld mot äldre inom den kommunala omsorgen, med särskilt fokus på kompetenshöjande insatser och stöd till personal.
5. Utveckla ett koncept för sociala värdar inom särskilda boenden i samverkan med frivilligorganisationer, för att minska ensamhet bland äldre.
6. Genomför ett pilotprojekt avseende en informationslösning som tydliggör planerade besök, vem som kommer och vilken hjälp som ska utföras. Syftet är att öka tryggheten, minska oro och frigöra mer tid för omsorg genom minskad administration.
7. Verkställ beslut snabbare med hjälp av privata utförare för att förkorta väntetiden för särskilt boende enligt LSS.
8. Stärk rutinerna för hantering av lex Sarah-anmälningar och avvikelserapportering, med fokus på enhetlig efterlevnad, tydligare ansvarsfördelning, kortare handläggningstider och bättre uppföljning av identifierade brister.
9. Uppdatera kvalitetsdeklarationer för äldrenämnden samt individ- och familjenämnden, så att det tydligt framgår att omsorgen utgår från ett personcentrerat arbetssätt. Revideringen ska säkerställa att den enskildes behov, önskemål och delaktighet står i centrum för den vård och omsorg som ges.
10. Ta fram förslag på en mer flexibel och behovsanpassad tidsmodell för hemtjänsten, där beviljade insatser ersätts utifrån faktisk tidsåtgång och kvalitet, snarare än utifrån snäva och standardiserade minutschabloner.

11. Säkerställ att all omsorgspersonal får utbildning i personcentrerad vård och omsorg, inklusive hur man praktiskt kan tillämpa detta arbetssätt inom ramen för hemtjänst och särskilt boende.
12. Inför språktest vid anställning inom hemtjänst, äldreomsorg och funktionshinderomsorg. Syftet är att säkerställa att all personal har tillräckliga kunskaper i svenska språket för att kunna kommunicera med brukare, anhöriga och kollegor samt dokumentera på ett korrekt och rättssäkert sätt.
13. Skapa större fokus på kvalitet och öka valfriheten för brukarna genom att återinföra Lagen om valfrihetssystem (LOV) inom hemtjänsten, samt införa LOV inom särskilt boende, funktionshinderomsorg och daglig verksamhet.
14. Justera ersättningsnivåerna så att de privata hemtjänstutförarna och den kommunala hemtjänsten får samma ersättning och kan konkurrera på lika villkor.
15. Stärk rutinerna för att undvika och motverka välfärdsbedrägerier inom såväl kommunal som privat regi.
16. Uppmuntra fler enheter inom den kommunala äldreomsorgen att ombildas till intraprenader.
17. Inför vårdnära serviceteam brett på kommunens alla vård- och omsorgsboenden för att frigöra arbetsuppgifter från ordinarie personal samtidigt som det ger mer tid till brukarna vilka personalen i första hand är till för.
18. Stimulera etablering av särskilda boenden via externa aktörer för att tillgodose behovet av boende med stöd och service hos personer med funktionsnedsättning.
19. Möjliggör etablering av fler trygghetsboenden i Umeå kommun genom att samverka mellan kommunala och privata aktörer.
20. Verka för en mer sammanhållen vård och omsorg på äldreboenden, genom att utreda möjligheterna att knyta läkarkompetens, såsom geriatriker och allmänläkare, närmare verksamheten.
21. Anlita logopeder i äldreomsorgen för att tillgodose att vård- och omsorgspersonal har rätt kunskaper både i teori och praktik när det gäller dysfagi och afasi.
22. Inför förenklad biståndsbedömning för vissa hemtjänstinsatser, i syfte att öka tillgängligheten, minska administrationen och möjliggöra tidigare stödinsatser för äldre.

23. Inför mobila trygghetslarm som fungerar även utanför hemmet, i syfte att stärka äldres trygghet, självständighet och möjlighet till ett aktivt liv.

24. Inför en garanti för daglig utevistelse för personer med hemtjänst eller som bor på vård- och omsorgsboende. Kan göras i samverkan med civilsamhället.

25. Ta fram ett mat- och måltidskoncept för äldreomsorgen med fokus på hemlagad, näringsrik och individanpassad mat. Uppdraget ska även syfta till att skapa mer guldkant i vardagen genom ökad valfrihet och trevliga måltidsupplevelser vid exempelvis helger och högtider, där möjlighet till servering av öl och vin ska ingå i omsorgsavgiften.

26. Öka grundbemanningen inom äldreomsorgen

27. Inför en modell inom hemtjänsten som stärker den enskildes inflytande över vilka medarbetare som utför insatser i hemmet, inklusive möjlighet att framföra önskemål om samt välja bort specifik personal, i syfte att öka trygghet, kontinuitet och självbestämmande.

28. Gör det möjligt för äldre att välja om kvinnlig eller manlig personal ska hjälpa till vid intima insatser, som vid intimhygien, dusch eller liknande.

29. Inrätta mobilitetsstöd för personer med funktionsnedsättning.

30. Upphandla familjerådgivning från en extern aktör för att minska kötiderna.

Skola

31. Säkerställ att elever i behov av särskilt stöd får tidiga, träffsäkra och långsiktiga insatser, samt att rutinerna för samverkan med vårdnadshavare och elevhälsa stärks.

32. Inför entreprenörskap i grundskolan enligt Nordmalingsmodellen, för att stärka elevernas självkänsla och entreprenöriella förmågor redan från tidig ålder.

33. Inför ett obligatoriskt och aktivt val av skola samt ett skolpengssystem i Umeå som beslutas av kommunfullmäktige.

34. Inför en elevhälsogaranti i skolan – garanterad kontakt med elevhälsan inom 24 timmar.

35. Stimulera etableringen av externa aktörer inom förskoleverksamheten.

36. Genomför en kommunövergripande satsning på pedagogisk omsorg, i syfte att öka tillgången på dagbarnvårdare i kommunens verksamhet.

37. Avlasta lärarna från administrativt arbete, genom ett successivt införande av lärarassistenter.
38. Uppmuntra kommunala skolor att ombildas till intraprenader.
39. Föräldrar ska kunna ansöka om plats i förskola upp till ett år innan den ska tas i anspråk, i stället för dagens 6 månader.
40. Minska barngruppernas storlek under mandatperioden 2026–2030 och uppnå Skolverkets riktmärken för förskolan, samt årligen återrapportera utvecklingen till kommunfullmäktige.
41. Inför en modell där en betydande andel av ersättningen för verksamhetsförlagd utbildning (VFU) går direkt till de lärare som handleder lärarstudenter.
42. Utöka antalet platser inom Umeås resursskolor för att möta behovet.
43. Komplettera fler elevhälsoteam med speciallärare.
44. Utveckla lov-skolan med målet om att fler elever ska avsluta grundskolan med behörighet till något gymnasialt program.
45. Utveckla en "kommunal studiero-garanti", med tydliga ordningsregler och konsekvenstrappa.
46. Genomför en obligatorisk screening i läsning och matematik i tidiga år samt att på sikt utveckla en "Läsa-skriva-räkna"-garanti med hjälp av uppföljning och individuella åtgärder.
47. Utred förutsättningarna för att införa en spetsutbildning i matematik, i syfte att erbjuda högpresterande och särskilt motiverade elever en mer utmanande och stimulerande utbildning.
48. Prioritera och påskynda installationen av duschbås i omklädningsrum i Umeås skolor som ännu saknar detta, för att säkerställa god hygien och trygga miljöer för eleverna.
49. Utarbeta en lokal STEM-strategi för Umeå kommun, med syfte att stärka elevers kunskaper, öka intresset för STEM-ämnen och säkerställa långsiktig kompetensförsörjning.

Miljö och beredskap

50. Öka andelen lokalproducerade och hållbart framställda livsmedel i kommunens måltidsverksamhet, och redovisa hur kommunens inköpsrutiner kan anpassas för att stärka den lokala livsmedelsproduktionen ytterligare. I uppdraget ska också ingå att utreda hur innovativa upphandlingsmodeller, såsom "ko på ROT" och andra lösningar som lyfts i landsbygdsprogrammet, kan användas för att gynna lokal livsmedelsförsörjning och hållbar landsbygdsutveckling.

51. Samtliga nämnder ska genomföra praktiska beredskapsövningar inom kommunens verksamheter.

52. Säkra framtiden för Arboretum Norr och utveckla området som en levande grön lunga för Umeå.

53. Medverka i nära samverkan med näringsliv och lokala aktörer till att bygga ut laddinfrastruktur för både tunga fordon och personbilar i Umeå.

54. Plantera fler träd i både nya stadsdelar och i befintliga miljöer för att skapa trivsammare stadsmiljöer, bättre luftkvalitet och ett bättre lokalklimat under varma sommardagar.

Kultur och fritid

55. Anordna en hundrastplats på en lämplig plats.

56. Skapa förutsättningar för en privatbyggd och privatdriven gästhamn i centrala Umeå, samt för ställplatser för husbilar och husvagnar på lämplig plats.

57. Konkurrensutsätt driften av nämndens badverksamhet.

58. Tillgänglighetsanpassa badplatser i kommunen för att säkerställa att rörelsehindrade kan bada.

59. Inför en generell övre åldersgräns på 19 år för fritidsgårdar och mötesplatser för unga.

60. Öka granskningen av föreningar som erhåller kommunala bidrag i syfte att motverka fusk och felaktigheter.

61. Utred åtgärder för att säkerställa tryggheten i anslutning till idrotts- och fritidsanläggningar.

62. Utred behovet av aktiviteter för barn i mellanstadieålder som inte vistas i fritidshem.

63. Utveckla samarbetet mellan bibliotek och förskolor med "bokpåsar" som kan lånas hem direkt från förskolan.

64. Inför fördelningsnycklar för föreningsstöd som idag inte baseras på schabloner eller liknande, i syfte att tydliggöra nivån på föreningsstöd och säkerställa objektivitet.

65. Inför som rutin att Föreningsbyrån ska vara med i beredningen vid alla ärenden där kommunala medel betalas ut till föreningslivet, för ökad transparens och sammanhållen handläggning.

66. Se över parkeringsavgifterna i anslutning till idrotts- och friluftsanläggningar i syfte att öka tillgängligheten till att motionera

67. Se över säsongslängderna för vinteridrotterna.

Bostadsbyggande

68. Identifiera åtgärder för att förkorta ledtider i plan- och byggprocessen, med målet att öka förutsägbarheten för både kommunen och byggaktörer.

69. Inför tjänstegarantier i kommunens myndighetsutövning, där kommunen åtar sig att handlägga ärenden inom utsatt tid när kompletta handlingar finns. Vid överskriden handläggningstid ska sökande kompenseras genom reducerad avgift.

70. Möjliggör i större utsträckning för privata aktörer att själva ansvara för och finansiera planarbetet, i syfte att effektivisera processen och öka takten i framtagandet av nya detaljplaner.

71. Inför automatiserade beslut vid enklare lov-, anmälnings- samt tillståndsärenden, i syfte att effektivisera handläggningen.

72. Öppna upp fler områden för byggnation av bostäder.

73. Avyttra delar av AB Bostadens fastighetsbestånd, för att möjliggöra ökad nyproduktion och upprustning av befintligt bestånd.

74. Möjliggör för företag och privatpersoner att dela upp betalningen av mark. Till exempel genom att merparten av köpeskillingen av markförvärv betalas först vid slutbesked.

75. Se över och minska kommunala särkrav (dvs krav som går utöver Boverkets byggregler) som driver kostnader

Fler jobb och bättre företagsklimat

76. Inför efterhandsdebitering av all myndighetsutövning för att säkerställa förutsägbarhet gentemot privatpersoner och enskilda företag.

77. Inför utmaningsrätt inom kommunal verksamhet, vilket innebär att enskilt drivna företag kan utmana kommunal verksamhet för upphandling.

78. Genomlys all kommunal verksamhet, såväl inom förvaltningarna som de kommunala bolagen, gällande förekomsten av osund konkurrens. Görs med externt stöd. Kommunen ska skyndsamt ge förslag för att åtgärda eventuell förekomst av osund konkurrens.

79. Utarbeta riktlinjer för att skapa bättre planberedskap för handels- och företagsetableringar i attraktiva lägen. Företag ska kunna välja mellan flera olika markområden planlagda för handel när de vill etablera sig i Umeå.

80. Förläng möjligheten till serveringstillstånd för restauranger och nattklubbar till kl. 03.00.

81. Ta bort tidsperioderna för uteserveringar för att underlätta för uteserveringar året om.

Övrigt

82. Uppdra till berörda nämnder att återsrapportera och redovisa hur medlen för Umeå växer tryggt och säkert har använts, samt vilken effekt som insatserna har gett eller beräknas ge.

83. Inför möjligheten för vägföreningar att söka ett särskilt driftsbidrag av samma modell som det statliga för att matcha upp investeringsandelen om 30 % som det statliga stödet inte finansierar.

84. Återinför en form av den tidigare köp/sälj-modellen för att bland annat reducera kommunens lokalkostnader.

85. Möjliggör konkurrensutsättning av delar av kommunens städfunktioner.

86. Säkerställ att viten till följd av förseningar fördelas till den nämnd eller verksamhet som orsakat förseningen, samt att ansvar i oklara fall ska bäras av kommunstyrelsen.

87. Genomför ett omtag i belysningsfrågan på landsbygderna under mandatperioden 2026-2030, genom att revidera riktlinjerna för vägbelysning för undvikande av att befintlig belysning släcks. Uppdraget innebär att stärka dialogen med berörda byar och säkerställa att kriterier som trygghet, trivsel, livskvalitet och attraktionskraft vägs in vid kommande prioriteringar och upprustning.

88. Se över nämndernas rutiner kring utköp av personal med målet om att minska kostnader

89. Gör en årlig översyn av IT-system och vilket behov som finns, i syfte att minska kostnader för outnyttjade abonnemang.

90. Ta fram en konkret plan för etableringen av en ny evenemangsarena i Umeå i samverkan med föreningsliv och privata aktörer.